

Številka: 065-02-1/2024/8
Ljubljana, 23. 2. 2024

Predlog

Državni svet Republike Slovenije je na 14. seji 28. 2. 2024, na podlagi 29. in 67. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20, 123/20, 67/22 in 69/23), sprejel naslednji

S K L E P

Državni svet se je seznanil z zaključki javne razprave **NAČRT ZA PODNEBNO NEVTRALNO IN ENERGETSKO SUVERENO SLOVENIJO** in na podlagi prvega in drugega odstavka 97. člena Poslovnika Državnega sveta poziva Vlado Republike Slovenije in v njenem okviru Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo, da proučita zaključke *javne razprave* in se do njih opredelita v roku 30 dni.

* * *

Zaključki javne razprave se glasijo:

»Komisija Državnega sveta za gospodarstvo, obrt, turizem in finance ter Gospodarska zbornica Slovenije sta 26. 1. 2024 v dvorani Državnega sveta soorganizirala *javno razpravo z naslovom Načrt za podnebno nevtralno in energetska suvereno Slovenijo*.

Namen javne razprave je bil, z zavedanjem, da se bodo potrebe slovenskih odjemalcev po električni energiji do leta 2050 najverjetneje vsaj podvojile, hkrati pa moramo zasledovati cilje razogljičenja, nasloviti načine, ki bodo Sloveniji omogočili doseči elektroenergetsko uvozno neodvisnost in podnebno nevtralnost do leta 2035 ter doseči cenovno konkurenčno oskrbo z energijo. S tem v mislih je treba pristopiti k posodobitvi nacionalnega energetska-podnebnega načrta (NEPN) in v čim krajšem možnem času sprejeti odločitve glede izgradnje drugega bloka jedrske elektrarne.

Udeležence posveta so uvodoma nagovorili predsednik Državnega sveta Republike Slovenije Marko Lotrič; predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Tibor Šimonka in predsednik komisije Državnega sveta za gospodarstvo, obrt, turizem in finance Mitja Gorenšček.

S predstavitvami so sodelovali: državni sekretar za nacionalni jedrski program Danijel Levičar, poslanec Evropskega parlamenta Franc Bogovič, Stane Merše in Danijel

Crnčec s Konzorcija za posodobitev MOPE, dr. Jože P. Damijan z Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, direktorica za evropske zadeve, vodja Francoske komisije za alternativne energije in atomsko energijo Julie Oddou, direktor BASF Slovenija Simon Franko, Lina Jerina Ljubojević iz društva ENLITE in mladinski podnebni delegat Mladinskega sveta Slovenije na COP28 Rok Dolenc.

* * *

Na podlagi predstavitev in razprave so bili oblikovani naslednji

ZAKLJUČKI:

1. Podpora referendumu o JEK 2 2024 in začetek obratovanja 2037.

Jedrska energija je nepogrešljiva za prihodnjo zanesljivo energetska oskrbo Slovenije, zato naj Vlada RS prevzame odgovornost, sprejme »državotvorno« odločitev, pri tem pa upošteva pobudo z Vrha slovenskega gospodarstva 29. novembra 2023, da je referendum o izgradnji JEK 2 nujno izpeljati že 2024. Predlagamo, da se referendum izvede hkrati z volitvami v Evropski parlament junija 2024. Pri tem naj bo referendumsko vprašanje vezano na vsebino resolucije, ki govori o načelni dolgoročni uporabi jedrske energije. O vseh konkretnih vidikih projekta JEK2, kot so nazivna moč, vrednost investicije, poslovni model, lastniška struktura, dobavitelj tehnologije, pa naj odločajo stroka in odgovorne državne institucije.

2. NEPN mora odgovoriti tudi na potrebe slovenskega gospodarstva, zato je gospodarstvo pripravilo dopolnitve NEPN, ki naj jih upoštevajo odločevalci.

Zeleni prehod v gospodarstvu je v teku. Manifestira se v obliki prehoda v krožno gospodarjenje, v obliki elektrifikacije proizvodnje ter zajemanja ogljika. Ti procesi bodo z opustitvijo fosilnih goriv povečali porabo električne energije v industriji vsaj za dvakrat (ob pogoju, da bo na voljo dovolj zemeljskega plina), kar mora NEPN upoštevati tako na strani porabe kot pri cilju povečanja obsega domačih proizvodnih virov za električno energijo. Ravno tako bo treba zagotoviti dovolj plinastih goriv, predvsem nizkoogljčnih.

3. Cilji, zapisani v NEPN, morajo biti realistični, sicer bo Slovenija morala plačevati penale v višini več milijonov evrov.

Struktura proizvodnih virov mora biti načrtovano realistično. Previsok delež OVE ne zagotavlja varne in zanesljive oskrbe z električno energijo in povzroča enormne stroške za izgradnjo celovitega elektroenergetskega omrežja in posledično visoke cene električne energije za končne potrošnike.

4. Slovenija ima na razpolago dovolj virov, da lahko doseže energetska samozadostnost in neodvisnost od uvoza električne energije.

Ne ponavljamo napak drugih držav, ki so zaradi nepremišljenih odločitev postale energetska povsem odvisne od uvoza. Namesto tega se zgledujemo po tistih državah, ki so si zagotovile energetska samozadostnost in lahko danes svojemu gospodarstvu in državljanom zagotavljajo konkurenčne cene električne energije.

5. Nadomestitev izraza OVE z izrazom NOVE.

Predlagamo, da se izraz OVE nadomesti z izrazom NOVE, kar pomeni nizkoogljični viri energije v skladu z definicijo, ki jo je sprejela EU, ki poleg vetra, sonca, vode, biomase itd. vključuje tudi jedrsko energijo in v prehodnem obdobju zemeljski plin.

6. Nujno je sodelovanje vseh deležnikov pri ozaveščanju javnosti o potrebi po umeščanju energetske infrastrukture v prostor.

Samo z jasnim komuniciranjem stanja v energetiki, ki potrebuje nove proizvodne enote za električne energijo, bo tudi širša javnost razumela, da so nekateri objekti strateškega pomena za dobrobit in blaginjo vseh. Zato je nujno sodelovanje vseh deležnikov - od nosilcev politične oblasti, do gospodarstva, stroke, civilnih organizacij do mladih. Slednji bodo namreč najbolj občutili morebitne napake današnjih odločitev.

7. Zanesljivost energetske oskrbe gospodarstva po konkurenčnih cenah.

V Sloveniji potrebujemo industrijo. Še posebej industrijo materialov (energetsko intenzivno industrijo), ki zagotavlja 22,4 % BD, 26.000 delovnih mest in 6,6 mrd evrov slovenskega izvoza. Ta industrija predstavlja del oskrbovalnih verig vse ostale industrije v Sloveniji in Evropi in jo kot tako lahko imenujemo tudi »mati vseh industrij«. Alternativa tej industriji je uvoz materialov iz drugih koncev sveta, kjer jih proizvajajo z nekajkrat večjim ogljičnim odtisom, zato je treba zagotoviti dovolj domače energije za njeno nemoteno delovanje in razvoj.

8. Mladinske organizacije, ki so dejavne na energetske – podnebno področju menijo, da je energetska samozadostnost Slovenije prioriteta za energetske prihodnosti naše države in kakovost bivanja v njej.

Mladi se zavedajo, da zanesljiva oskrba z energijo vodi v večjo kakovost življenja. Želijo si, da bi bila ta oskrba zanesljiva in varna ter cenovno dostopna za vse kategorije odjemalcev. Pomembno je, da je tudi nizkoogljična, saj bomo le tako lahko dosegli cilje podnebne nevtralnosti. Podnebnih ciljev ne bomo dosegli le z obnovljivimi viri energije kot tudi ne z zanašanjem izključno na jedrsko energijo. Nujen je pospešen razvoj in povečanje proizvodnih zmogljivosti obeh.

* * *

Za poročevalca na seji Državnega sveta je bil določen državni svetnik Mitja Gorenšček.

* * *

Predlog sklepa je pripravljen na podlagi Poročila Komisije za gospodarstvo, obrt, turizem in finance.